Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

29. lipnja 2017.*

„Povreda obveze države članice – Trošarine na cigarete – Direktiva 2008/118/EZ – Obveza obračunavanja – Mjesto i trenutak nastanka te obveze – Porezne markice – Slobodno kretanje proizvoda podvrgnutih trošarini – Vremensko ograničenje stavljanja na tržište i prodaje kutija cigareta – Načelo proporcionalnosti“

U predmetu C-126/15,

povodom tužbe zbog povrede obveze države članice podnesene 12. ožujka 2015. na temelju članka 258. UFEU-a,

Europska komisija, koju zastupaju F. Tomat i G. Braga da Cruz, u svojstvu agenata,

tužitelj,

protiv

Portugalske Republike, koju zastupaju L. Inez Fernandes, N. Silva Vitorino i A. Cunha, u svojstvu agenata,

tuženika,

koju podupiru:

Kraljevina Belgija, koju zastupaju M. Jacobs i J.-C. Halleux, u svojstvu agenata,

Republika Estonija, koju zastupa K. Kraavi-Käerdi, u svojstvu agenta,

Republika Poljska, koju zastupa B. Majczyna, u svojstvu agenta,

intervenijenti,

SUD (peto vijeće),

u sastavu: J. L. da Cruz Vilaça, predsjednik vijeća, M. Berger, A. Borg Barthet (izvjestitelj), E. Levits i F. Biltgen, suci,

nezavisna odvjetnica: J. Kokott,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

* Jezik postupka: portugalski

saslušavši mišljenje nezavisne odvjetnice na raspravi održanoj 27. listopada 2016.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Svojom tužbom Europska komisija zahtijeva od Suda da utvrdi da je podvrgavanjem kutija cigareta koje su već bili oporezovane i puštene u potrošnju tijekom određene godine zabrani stavljanja na tržište i prodaji javnosti nakon isteka pretjerano kratkog roka predviđenog člankom 27. Portarije n.° 1295/2007 do Ministério das Finanças e da Administração Pública (Uredba br. 1295/2007 Ministarstva financija i javne uprave) od 1. listopada 2007. (*Diário da República*, 1. serija, br. 189, od 1. listopada 2007.), u verziji primjenjivoj na ovu tužbu (u daljnjem tekstu: Uredba br. 1295/2007), Portugalska Republika povrijedila svoje obveze na temelju odredaba članka 7., članka 9. prvog stavka i članka 39. stavka 3. Direktive Vijeća 2008/118/EZ od 16. prosinca 2008. o općim aranžmanima za trošarine i o stavljanju izvan snage Direktive 92/12/EEZ (SL 2009., L 9, str. 12.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 9., svezak 2., str. 174.) i načela proporcionalnosti.

Pravni okvir

Pravo Unije

2 U skladu s uvodnom izjavom 31. Direktive 2008/118:

„Države članice morale bi imati mogućnosti osigurati da roba koja je puštena u potrošnju nosi porezne oznake ili nacionalne identifikacijske markice. Primjena tih oznaka ili markica ne bi smjela ometati trgovinu unutar Zajednice.

Budući da uporaba tih oznaka ili markica ne bi smjela omogućiti dvostruko oporezivanje, treba jasno utvrditi da iznos koji je plaćen ili zajamčen za dobivanje tih oznaka ili markica treba biti vraćen, nadoknađen ili otpušten od strane države članice koja je izdala/propisala takvo označivanje, ako je obveza obračuna trošarine nastala ili je trošarina ubrana u drugoj državi članici.

U svakom slučaju, da bi se izbjegla bilo kakva zlouporaba, države članice koje su izdale/propisale takvo označivanje ili markice trebale bi povrat, nadoknadu ili otpuštanje uvjetovati dokazom da su iste uklonjene ili uništene.”

3 Članak 7. stavci 1. i 2. Direktive 2008/118 propisuje:

„1. Obveza obračunavanja trošarine nastaje puštanjem u potrošnju u državi članici.

2. U smislu ove Direktive ‚puštanje u potrošnju’ znači:

(a) otpuštanje trošarinske robe, uključujući nepravilno otpuštanje, iz sustava odgode plaćanja trošarine;

(b) držanje trošarinske robe izvan sustava odgode plaćanja trošarine kada trošarina u skladu s važećim odredbama prava Zajednice i nacionalnog zakonodavstva, nije ubrana;

(c) proizvodnju trošarinske robe, uključujući nepravilnu proizvodnju, izvan sustava odgode plaćanja trošarine;

(d) uvoz trošarinske robe, uključujući nepravilni uvoz, osim ako se trošarinska roba odmah nakon uvoza stavi u sustav odgode plaćanja trošarine.”

4 Članak 9. prvi stavak te direktive propisuje:

„Primjenjuju se uvjeti za obračunavanje trošarine i stope trošarine, koje vrijede na dan nastanka obveze obračunavanja trošarine u državi članici gdje je roba puštena u potrošnju.”

5 U skladu s člankom 11. prvim stavkom navedene direktive:

„Osim u slučajevima iz članka 33. stavka 6., članka 36. stavka 5. i članka 38. stavka 3. te članaka iz direktiva navedenih u članku 1., trošarine na trošarinsku robu koja je puštena u potrošnju, mogu na zahtjev ovlaštene osobe biti vraćene ili otpuštene od strane nadležnih tijela države članice u kojoj je ta roba puštena u potrošnju, u slučajevima koje je utvrdila država članica i u skladu s uvjetima koje utvrđuje ta država članica, a s ciljem sprečavanja bilo kakve utaje ili zlouporabe.”

6 Članak 39. te direktive glasi kako slijedi:

„1. Ne dovodeći u pitanje članak 7. stavak 1., države članice mogu zahtijevati da trošarinska roba bude označena poreznim oznakama ili nacionalnim identifikacijskim markicama korištenim u fiskalne svrhe u trenutku njezinog puštanja u potrošnju na njihovom području, ili, u slučajevima iz članka 33. stavka 1. prvog podstavka i članka 36. stavka 1., kada ona uđe na njihovo područje.

[...]

3. Ne dovodeći u pitanje bilo kakve odredbe koje mogu utvrditi države članice kako bi osigurale pravilno provođenje ovog članka i spriječile utaju, izbjegavanje ili zlouporabu, države članice osiguravaju da porezne oznake ili nacionalne identifikacijske markice iz stavka 1. ne predstavljaju ograničenje slobodnom kretanju trošarinske robe.

[...]”

Portugalsko pravo

7 Članak 106. Código dos Impostos Especiais de Consumo (Zakon o trošarinama, u daljnjem tekstu: CIEC) propisuje:

„1. Puštanje u potrošnju cigareta podvrgnuto je pravilima o ograničenju primjenjivima u razdoblju od 1. rujna do 31. prosinca svake kalendarske godine.

2. Tijekom razdoblja navedenog u prethodnom stavku puštanje u potrošnju cigareta koje mjesečno provodi svaki gospodarski subjekt ne može prekoračiti količinska ograničenja koja proizlaze iz primjene faktora uvećanja od 10 % na prosječnu mjesečnu količinu cigareta puštenih u potrošnju tijekom prethodnih 12 mjeseci.

3. Za potrebe prethodnog stavka izračun mjesečnog prosjeka temelji se na ukupnoj količini cigareta koje su puštene u potrošnju, neizuzetih, od 1. rujna prethodne godine do 31. kolovoza iduće godine.

4. Svaki gospodarski subjekt nadležnom carinskom uredu najkasnije do 15. rujna svake godine podnosi prvotnu prijavu u kojoj navodi svoj mjesečni prosjek i utvrđuje količinsko ograničenje koje se u njegovu slučaju primjenjuje tijekom razdoblja ograničenja.

5. U iznimnim slučajevima, opravdanima naglim i vremenski ograničenim promjenama obujma prodaje, nepoštovanje tih količinskih ograničenja može se odobriti, ali se ono ne uzima u obzir prilikom izračuna mjesečnog prosjeka za iduću godinu.

6. Nakon proteka razdoblja ograničenja i najkasnije na kraju siječnja svake godine gospodarski subjekt nadležnom carinskom uredu podnosi zaključnu prijavu u kojoj navodi ukupnu količinu cigareta stvarno puštenih u potrošnju tijekom razdoblja ograničenja.

7. Količine cigareta koje prelaze količinsko ograničenje iz stavka 4. podliježu plaćanju poreza po stopi na snazi na datum podnošenja zaključne prijave kad se prekoračenje utvrdi usporedbom elemenata navedenih u tom dokumentu i onih koje obradi uprava, ne dovodeći u pitanje, prema potrebi, postupak zbog povrede koji treba provesti.

8. Pravila predviđena ovim člankom pojedinačno se primjenjuju na kontinentalni Portugal, na autonomnu regiju Azore i na autonomnu regiju Madeiru, a obveze predviđene prethodnim stavcima moraju se ispuniti pri carinskom uredu u kojem se obrađuju puštanja u potrošnju."

8 Članak 27. Uredbe br. 1295/2007 glasi kako slijedi:

„Za potrebe članka 93. stavka 7. [CIEC-a] proizvedeni duhanski proizvodi mogu biti predmet stavljanja na tržište i prodaje javnosti u sljedećim rokovima:

(a) kutije cigareta: do kraja trećeg mjeseca godine koja slijedi onu koja se nalazi na nalijepljenoj markici;

(b) sitno rezani duhan namijenjen motanju cigareta i drugi duhan za pušenje: do kraja godine koja slijedi onu koja odgovara nalijepljenoj markici;

(c) cigare i cigarilosi: do kraja pete godine koja slijedi onu koja se nalazi na nalijepljenoj markici."

9 Članak 109. Regimea Geral das Infrações Tributárias (Opći sustav poreznih povreda, u daljnjem tekstu: RGIT) propisuje:

„1. Činjenice opisane u članku 96. ovog zakona koje nisu kaznena djela zbog vrijednosti poreznog prihoda ili robe koja je bila predmet povrede ili, neovisno o tim vrijednostima, ako su posljedica nemara kaznit će se novčanom kaznom od 500 do 165 000 eura.

2. Sljedeće činjenice kaznit će se novčanom kaznom od 250 do 165 000 eura:

[...]

(o) odbijanje, otežavanje ili sprečavanje kontrole uvjeta obavljanja djelatnosti, osobito nepružanje službama za kontrolu zakonski predviđenih informacija;

(p) puštanje u potrošnju, isporuka, posjedovanje ili stavljanje na tržište proizvoda u suprotnosti s pravilima o markicama, pakiranju, pohranjivanju ili stavljanju na tržište, osobito u pogledu količinskih ograničenja uspostavljenih CEIC-om i drugim propisima;

[...]

4. Kaznit će se i pokušaj."

10 U skladu s točkom 4.2.9 poglavlja XII. Priručnika o trošarinama, proizvodi koji se nisu mogli staviti na tržište ili prodati zbog roka iz članka 27. Uredbe br. 1295/2007 mogu se ponovno pustiti u potrošnju uz lijepljenje novih markica pod carinskim nadzorom.

Predsudski postupak

11 Komisija je 23. studenoga 2009. pokrenula postupak zbog povrede protiv Portugalske Republike na temelju članka 226. UEZ-a (sada članak 258. UFEU-a) slanjem toj državi članici pisma opomene u kojem je navela da je ona povrijedila obveze koje ima na temelju načela proporcionalnosti primijenjenog s obzirom na članak 6. i članak 21. stavak 2. Direktive Vijeća 92/12/EEZ od 25. veljače 1992. o općim aranžmanima za proizvode koji podliježu trošarinama te o posjedovanju, kretanju i praćenju takvih proizvoda (SL 1992., L 76, str. 1.) zbog podvrgavanja proizvedenih duhanskih proizvoda koji su već bili oporezovani i pušteni u potrošnju zabrani stavljanja na tržište i prodaje nakon određenog razdoblja godine koja slijedi onu koja se nalazi na nalijepljenoj poreznoj markici, u skladu s člancima 27. i 28. Uredbe br. 1295/2007 (u daljnjem tekstu: pismo opomene od 23. studenoga 2009.).

12 Dopisom od 12. siječnja 2010. Portugalska Republika odbila je Komisijine prigovore.

13 Komisija je 4. lipnja 2010. Portugalskoj Republici uputila ponovljeno pismo opomene.

14 Komisija je u njemu ponovila svoje stajalište izraženo u pismu opomene od 23. studenoga 2009., ocjenjujući u biti da Portugalska Republika nije ispunila obveze koje ima na temelju načela proporcionalnosti i članka 7., članka 9. prvog stavka i članka 39. stavka 3. Direktive 2008/118, koja je u međuvremenu stavila izvan snage i zamijenila Direktivu 92/12.

15 Dopisom od 25. kolovoza 2010. Portugalska Republika ponovno je odbila Komisijine prigovore.

16 Komisija je 22. lipnja 2012. Portugalskoj Republici uputila obrazloženo mišljenje u kojem je zaključila da je ta država članica povrijedila obveze koje ima na temelju načela proporcionalnosti i članka 7., članka 9. prvog stavka i članka 39. stavka 3. Direktive 2008/118 podvrgavajući kutije cigareta koje su već bili oporezovane i puštene u potrošnju zabrani stavljanja na tržište i prodaje javnosti nakon pretjerano kratkih razdoblja, predviđenih člankom 27. Uredbe br. 1295/2007, koja završavaju tijekom godine koja slijedi onu koja se nalazi na poreznoj markici. Komisija je pozvala Portugalsku Republiku da poduzme potrebne mjere kako bi u roku od dva mjeseca uskladila svoje zakonodavstvo s tim obrazloženim mišljenjem.

17 Dopisom od 3. kolovoza 2012. Portugalska Republika odgovorila je na to obrazloženo mišljenje navodeći u biti da Komisijina argumentacija nije utemeljena.

18 Komisija je 31. svibnja 2013. Portugalskoj Republici uputila ponovljeno obrazloženo mišljenje namijenjeno ispravku određenih pogrešaka u obrazloženom mišljenju od 22. lipnja 2012., ali koje je u biti sadržavalo isti zaključak kao onaj sadržan u potonjem mišljenju. Komisija je pozvala Portugalsku Republiku da poduzme potrebne mjere kako bi u roku od dva mjeseca uskladila svoje zakonodavstvo s tim ponovljenim obrazloženim mišljenjem.

19 Dopisom od 3. srpnja 2013. Portugalska Republika odgovorila je na ponovljeno obrazloženo mišljenje ponovno osporavajući utemeljenost Komisijina stajališta.

20 U tim je okolnostima Komisija odlučila podnijeti predmetnu tužbu.

O tužbi

Prvi prigovor, koji se temelji na povredi članaka 7. i 9. Direktive 2008/118 i načela proporcionalnosti

Argumentacija stranaka

21 Svojim prvim prigovorom Komisija ističe da, jednom kad su duhanski proizvodi stavljeni na tržište, porezno zakonodavstvo Europske unije ne dopušta državama članicama da te proizvode, uzimajući u obzir datum puštanja u potrošnju, podvrgnu dodatnoj trošarini uz dugovani porez ili da ograniče njihovu distribuciju zbog poreznih razloga. Međutim, u Portugalu, na temelju članka 27. točke (a) Uredbe br. 1295/2007, kutije cigareta koje nose markice za određeno razdoblje mogu se prodavati i stavljati na tržište samo do kraja trećeg mjeseca godine koja slijedi onu u kojoj su pušteni u potrošnju (u daljnjem tekstu: sporna mjera).

22 Kao prvo, Komisija smatra da, čak i ako ta mjera ima legitiman cilj, u ovom slučaju sprečavanje porezne prijevare i utaje, ona na poštuje načelo proporcionalnosti.

23 Naime, ta mjera temelji se na neoborivoj presumpciji da za sve kutije cigareta koje se ne prodaju nakon isteka predviđenog roka treba smatrati da su puštene u potrošnju u prekomjernim količinama, u iščekivanju povećanja trošarine. Međutim, ne dopuštajući dokaz o protivnom, ta je presumpcija neproporcionalna postavljenom cilju.

24 Komisija dodaje da mjere predviđene člankom 106. CIEC-a već dopuštaju ograničavanje količine cigareta koje na portugalsko tržište može staviti isti operator tijekom razdoblja od 1. rujna do 31. prosinca svake kalendarske godine.

25 Prema Komisijinu mišljenju, kako bi sporna mjera mogla biti opravdana ciljem borbe protiv porezne prijevare i utaje, povećanje trošarina na cigarete moralo bi biti prilično veliko. Međutim, trošarine na cigarete u Portugalu posljednjih godina nisu bile znatno povećane. Naime, prema podacima o najtraženijoj cjenovnoj kategoriji (CPMV), cijena za 1000 cigareta povećala se sa 170 eura tijekom 2009. na 195 eura tijekom 2014., što je povećanje od 14,7 % u razdoblju od pet godina, odnosno povećanje s 3,4 eura na 3,9 eura za kutiju od 20 cigareta.

26 Kao drugo, Komisija smatra da rok predviđen portugalskim zakonodavstvom ne uzima dovoljno u obzir razdoblja pohrane različitih proizvoda ni sezonsku promjenu prihoda.

27 Naime, rok predviđen člankom 27. točkom (a) Uredbe br. 1295/2007 pretjerano je kratak, osobito za cigarete manje poznatih marki, za koje je općenito potrebno dulje razdoblje kako bi se ostvario očekivani prihod. Komisija u tom smislu upućuje na članak 14. Direktive 2001/37/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2001. o usklađivanju zakona i drugih propisa država članica o proizvodnji, predstavljanju i prodaji duhanskih proizvoda (SL 2001., L 194, str. 26.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 12., str. 49.), koji propisuje da se duhanski proizvodi osim cigareta koji ne zadovoljavaju odredbe te direktive mogu prodavati dvije godine nakon datuma njezina stupanja na snagu, nasuprot jednoj godini za cigarete. Ona objašnjava da su ti rokovi bili utvrđeni kako bi se uzela u obzir sezonska promjena prihoda od tih proizvoda.

28 Komisija usto navodi da razlika koja postoji između roka za stavljanje na tržište i prodaju kutija cigareta predviđenog člankom 27. točkom (a) Uredbe br. 1295/2007 i rokova za stavljanje na tržište i prodaju drugih duhanskih proizvoda predviđenih člankom 27. točkama (b) i (c) te uredbe dokazuje neproporcionalnost sporne mjere.

29 Kao treće, prema Komisijinu mišljenju, ta mjera uzrokuje dodatne troškove i gubitke za gospodarske subjekte jer je nakon isteka roka predviđenog člankom 27. točkom (a) Uredbe br. 1295/2007 jedino ekonomski održivo rješenje na njihovu raspolaganju uništavanje neprodanih kutija, što naglašava nerazmjer između postavljenih ciljeva i učinaka sporne mjere.

30 Kao četvrto, Komisija smatra da, iako je zaštita javnog zdravlja legitiman cilj sporne mjere, ona prekoračuje ono što je nužno za njegovo ostvarenje. Portugalska Republika nije pokazala kako je ta mjera do sada pridonijela smanjenju potrošnje duhana.

31 Kao peto, Komisija ne razumije kako ta mjera može pridonijeti borbi protiv nezakonite trgovine duhanom i zajamčiti porezne prihode.

32 Kao šesto, Komisija smatra da se sankcije predviđene portugalskim zakonodavstvom u slučaju nepoštovanja članka 27. Uredbe br. 1295/2007, koje mogu dosegnuti i 165 000 eura, mogu, ovisno o slučaju, pokazati neproporcionalnima, osobito ako se uzmu u obzir mala povećanja trošarina u Portugalu posljednjih godina i ograničenja stavljanja na tržište predviđena člankom 106. CIEC-a.

33 U svojem odgovoru na tužbu Portugalska Republika tvrdi da članak 27. Uredbe br. 1295/2007, s obzirom na to da se temelji na razlozima u općem interesu, poštuje članke 7. i 9. Direktive 2008/118 i načelo proporcionalnosti.

34 Uvodno Portugalska Republika objašnjava da se sustav portugalskih markica u velikoj mjeri temelji na činjenici da se boja pozadine markice mijenja svake godine. Upravo ta značajka tom sustavu daje ravnotežu i omogućuje mu ostvarenje postavljenih ciljeva. Tako je, prema portugalskom zakonodavstvu, duhanski proizvod koji je pušten u potrošnju tijekom 2015. trebao nositi markicu za tu godinu i načelno biti stavljen na tržište do 31. prosinca 2015. jer je od 1. siječnja 2016. na snagu stupila nova markica s drukčijom bojom pozadine. Članci 27. i 28. Uredbe br. 1295/2007 propisuju iznimku od tog načela, dopuštajući stavljanje na tržište i maloprodaju duhanskih proizvoda nakon kraja godine koja odgovara nalijepljenoj markici. Trajanje valjanosti godišnje markice stoga je u praksi 15 mjeseci.

35 Kao prvo, što se tiče sprečavanja porezne prijevare i utaje, Portugalska Republika navodi da količinska ograničenja predviđena člankom 106. CIEC-a nisu sama za sebe dovoljna za postizanje tog cilja. Naime, kada bi postojale samo ta ograničenja, gospodarski subjekti koji imaju znatnu financijsku snagu lako bi mogli provesti masovna puštanja u potrošnju prije početka razdoblja ograničenja, primjerice u srpnju ili kolovozu, i raspolagati proizvodima u zalihama radi opskrbe tržišta iduće godine.

36 Sporna mjera također sprečava narušavanje tržišnog natjecanja između velikih i malih operatora. Naime, ako članak 27. točka (a) Uredbe br. 1295/2007 ne bi zabranjivao prodaju i stavljanje na tržište kutija cigareta nakon isteka roka koji predviđa, operatori sa znatnim financijskim kapacitetom imali bi veliku konkurentsku prednost jer bi tijekom iduće godine raspolagali jeftinijim proizvodima u odnosu na konkurente s manjim financijskim kapacitetom.

37 Kao drugo, rok od tri mjeseca posve je dovoljan jer je, prema podacima kojima raspolaže portugalska uprava, prosječno trajanje rotacije zaliha cigareta dva mjeseca.

38 Posljedično, Portugalska Republika tvrdi da, ako na kraju ožujka svake godine ostane duhanskih proizvoda u zalihama, to nije zbog toga što je rok predviđen člankom 27. točkom (a) Uredbe br. 1295/2007 prekomjerno kratak, kao što to pogrešno tvrdi Komisija, nego zbog toga što su operatori prije početka razdoblja ograničenja proveli prekomjerna puštanja u potrošnju koja imaju za cilj stvoriti dovoljne zalihe radi nastavka, iduće godine i tijekom najvećeg dopuštenog razdoblja, stavljanja na tržište proizvoda koji imaju markice od prethodne godine.

39 Kao treće, što se tiče troškova koji operatorima nastaju zbog sporne mjere, Portugalska Republika osporava Komisijine tvrdnje u tom pogledu. Budući da se trošarine, koje čine 78,08 % cijene cigareta, nadoknađuju u slučaju uništavanja neprodanih kutija cigareta u roku predviđenom člankom 27. točkom (a) Uredbe br. 1295/2007, troškovi uništavanja nisu vrlo veliki s obzirom na trošak proizvoda iz tvornice.

40 Portugalska Republika precizira da, prema podacima kojima ona raspolaže, nekoliko operatora ima praksu vraćanja u svoja porezna skladišta proizvoda koji se više ne mogu staviti na tržište u skladu s člankom 27. Uredbe br. 1295/2007, kako bi se na te proizvode mogla nalijepiti nova porezna markica i nova maloprodajna cijena. Te radnje uzrokuju samo manji trošak jer ne zahtijevaju složenu tehnologiju.

41 Kao četvrto, Portugalska Republika tvrdi da, iako sporna mjera teži ciljevima u području ubiranja poreznih prihoda, ona također ostvaruje ciljeve zaštite javnog zdravlja, konkretno, smanjenje potrošnje duhanskih proizvoda.

42 Kao peto, što se tiče borbe protiv nezakonite trgovine duhanom, Portugalska Republika navodi da taj cilj u velikoj mjeri ovisi o sustavu markica, u kojem sporna mjera čini bitan element. Ona u tom smislu navodi da promjena svake godine boje pozadine markice dovodi do dobrih rezultata jer otežava reprodukciju markice i sprečava zlouporabe.

43 Kao šesto, što se tiče primjene sankcija u slučaju nepoštovanja članka 27. Uredbe br. 1295/2007, koje mogu dosegnuti 165 000 eura, Portugalska Republika ističe da se iznos izrečene kazne izračunava prema težini povrede koju počini počinitelj i prema njegovoj ekonomskoj situaciji te dodaje da taj iznos treba što je više moguće biti veći od ekonomske koristi koju je počinitelj ostvario.

44 U svojoj replici Komisija ostaje pri svojem stajalištu.

45 Što se tiče cilja sprečavanja prijevare, ona navodi da se Uredba br. 1295/2007 primjenjuje u svim slučajevima, neovisno o razvoju razine oporezivanja cigareta, što je dovoljno za dokazivanje neproporcionalnosti sporne mjere.

46 Komisija ističe da, iako je maksimalan rok za rotaciju kutija cigareta, prema podacima koje je pružila Portugalska Republika, dva mjeseca, to je samo prosječan rok.

47 Što se tiče troškova operatora, Komisija osporava utemeljenost tvrdnje Portugalske Republike prema kojoj je ekonomski održivo ponovno staviti u prodaju kutije cigareta neprodane po isteku roka predviđenog člankom 27. točkom (a) Uredbe br. 1295/2007. Ta je tvrdnja u suprotnosti sa stajalištem koje je ta država članica usvojila tijekom upravne faze postupka i temelji se na činjenicama nastalima nakon isteka roka određenog u ponovljenom obrazloženom mišljenju, tj. 1. kolovoza 2013.

48 U svakom slučaju Komisija podsjeća na to da trošak koji proizlazi iz sporne mjere, povezan s postupkom ponovnog stavljanja markica na kutije cigareta, ostaje na teret operatorima, i to čak i ako bi povećanje stope trošarina bilo malo ili čak nepostojeće, što dokazuje neproporcionalnost te mjere.

49 U svojem odgovoru na repliku Portugalska Republika navodi da, s obzirom na to da Komisija procjenjuje da je rok od tri mjeseca predviđen člankom 27. točkom (a) Uredbe br. 1295/2007 „prekratak”, ona prešutno priznaje da mora postojati krajnji datum za stavljanje na tržište tijekom određene godine kutija cigareta na kojima su markice od prethodne godine. Međutim, Komisija nije pružila nikakve naznake o tome što bi prema njezinu mišljenju bio razuman rok.

50 Što se tiče troškova koji operatorima nastaju zbog sporne mjere, Portugalska Republika priznaje da se njezino stajalište promijenilo od upravne faze postupka. Međutim, razlog za tu promjenu jest promjena činjenične situacije jer tijekom te faze portugalskim tijelima nije bio podnesen nijedan zahtjev za lijepljenje novih poreznih markica na kutijama cigareta. Ti su se zahtjevi podnosili tek od 2014., kad je to dopustila jedna upravna okružnica od 20. prosinca 2012.

51 U svojim intervencijskim podnescima Kraljevina Belgija, Republika Estonija i Republika Poljska podupiru zahtjev Portugalske Republike.

52 U očitovanjima u odgovoru na intervencijske podneske Kraljevine Belgije, Republike Estonije i Republike Poljske Komisija ostaje pri svojem stajalištu.

Ocjena Suda

53 Svojim prvim prigovorom Komisija u biti tvrdi da članak 27. točka (a) Uredbe br. 1295/2007 povređuje članak 7. i članak 9. prvi stavak Direktive 2008/118 i načelo proporcionalnosti jer predviđa da kutije cigareta, jednom kad su stavljene na portugalsko tržište, više ne mogu biti stavljene na tržište niti se prodavati nakon trećeg mjeseca godine koja slijedi onu tijekom koje su puštene u potrošnju.

– Povreda članaka 7. i 9. Direktive 2008/118

54 Kao prvo, valja podsjetiti na to da, u skladu s člankom 7. Direktive 2008/118, obveza obračunavanja trošarine nastaje puštanjem u potrošnju u državi članici. U skladu s člankom 9. prvim stavkom te direktive, primjenjuju se uvjeti za obračunavanje trošarine i stope trošarine koji vrijede na dan nastanka obveze obračunavanja trošarine u državi članici u kojoj je roba puštena u potrošnju.

55 Iz tih odredaba proizlazi da, iako pravo Unije određuje trenutak u kojem nastaje obveza obračunavanja trošarine, upućuje na pravo država članica radi utvrđivanja uvjeta za obračunavanje trošarine i njezine stope.

56 Prema tome, suprotno onomu što ističe Komisija, iz tih se odredaba ne može izvesti zabrana državama članicama da vremenski ograniče prodaju cigareta koje su zakonito stavljene na tržište, kao što je to nezavisna odvjetnica navela u točki 25. svojeg mišljenja.

57 Komisija ne može valjano tvrditi ni da članak 27. Uredbe br. 1295/2007 ima za učinak obvezivanje gospodarskih subjekata na plaćanje dodatne trošarine za kutije cigareta koje su već bili zakonito puštene u potrošnju. Naime, iz spisa dostupnog Sudu proizlazi da, u slučaju u kojem ti operatori nakon isteka roka predviđenog tim člankom 27. posjeduju kutije cigareta koje se nisu mogli prodati, ti operatori mogu ili zahtijevati povrat prethodno plaćenih trošarina, pod uvjetom da se kutije unište pod carinskim nadzorom, ili ponovno pustiti u potrošnju dotične proizvode, uz lijepljenje nove porezne markice pod carinskim nadzorom, pri čemu ta radnja predstavlja samostalan nastanak oporezivog događaja.

58 Iz toga slijedi da se ne može prihvatiti Komisijina argumentacija prema kojoj članak 27. točka (a) Uredbe br. 1295/2007 kao takav povređuje članak 7. i članak 9. prvi stavak Direktive 2008/118.

59 Kao drugo, valja navesti da države članice imaju legitiman interes za poduzimanje prikladnih mjera za zaštitu svojih financijskih interesa (presuda od 10. srpnja 2008., Sosnowska, C-25/07, EU:C:2008:395, t. 22. i navedena sudska praksa) i da je borba protiv prijevare, porezne utaje i mogućih zlouporaba cilj kojem teži Direktiva 2008/118, kao što to proizlazi iz njezine uvodne izjave 31., članka 11. i članka 39. stavka 3. prvog podstavka.

60 Međutim, nije sporno da je cilj sporne mjere spriječiti puštanje u potrošnju prekomjernih količina kutija cigareta na kraju godine, u iščekivanju povećanja trošarine. Kao što to usto Komisija izričito priznaje u svojim podnescima, takva puštanja u potrošnju prekomjernih količina u iščekivanju budućeg povećanja trošarine jesu oblik zlouporabe koji države članice imaju pravo spriječiti prikladnim mjerama.

61 Budući da članak 9. prvi stavak Direktive 2008/118 upućuje na nacionalno pravo na snazi na dan nastanka obveze obračunavanja trošarina radi utvrđivanja uvjeta za obračunavanje trošarine i njezine stope, takvo pravo priznato državama članicama nužno znači njihovu mogućnost da donesu mjere poput onih predviđenih člankom 27. točkom (a) Uredbe br. 1295/2007.

62 Međutim, kao što to navodi nezavisna odvjetnica u točki 32. svojeg mišljenja, države članice u provedbi ovlasti koje su im povjerene pravom Unije moraju poštovati opća pravna načela, među kojima je, uz ostalo, načelo proporcionalnosti, za koje Komisija u ovom slučaju ocjenjuje da je bilo povrijeđeno.

63 Stoga valja ispitati je li sporna mjera neproporcionalna i povređuje li prema tome članak 9. prvi stavak Direktive 2008/118.

– Povreda načela proporcionalnosti

64 Valja podsjetiti na to da načelo proporcionalnosti nameće državama članicama da upotrebljavaju sredstva koja, iako omogućuju učinkovito ostvarenje cilja postavljenog nacionalnim pravom, ne smiju prekoračivati ono što je nužno i koja što je moguće manje negativno utječu na ciljeve i načela postavljene predmetnim zakonodavstvom Unije (vidjeti u tom smislu presude od 18. prosinca 1997., Molenheide i dr., C-286/94, C-340/95, C-401/95 i C-47/96, EU:C:1997:623, t. 46. i od 22. listopada 2015., Impresa Edilux i SICEF, C-425/14, EU:C:2015:721, t. 29. i navedenu sudsku praksu). Sudska praksa Suda u tom smislu pojašnjava da, kad postoji izbor između nekoliko prikladnih mjera, valja primijeniti onu koja je najmanje ograničavajuća i da prouzročeni nepovoljni učinci ne smiju biti nerazmjerni zadanim ciljevima (presude od 12. srpnja 2001., Jippes i dr., C-189/01, EU:C:2001:420, t. 81. i od 9. ožujka 2010., ERG i dr., C-379/08 i C-380/08, EU:C:2010:127, t. 86.).

65 Što se tiče, kao prvo, ciljeva sporne mjere, Portugalska Republika tvrdi da ona ima za cilj, uz sprečavanje porezne prijevare i utaje, održavanje zdravog tržišnog natjecanja, zaštitu javnog zdravlja i borbu protiv nezakonite trgovine duhanom. Nije sporno da su ti ciljevi legitimni.

66 Što se tiče, kao drugo, prikladnosti sporne mjere, valja navesti da zabrana stavljanja na tržište i prodaje kutija cigareta nakon ožujka u godini koja slijedi onu tijekom koje su one bile puštene u potrošnju ima za učinak uklanjanje svakog poticaja gospodarskih subjekata da puste u potrošnju prekomjerne količine tih duhanskih proizvoda u iščekivanju budućeg povećanja trošarine jer su nakon tog roka obvezni povući s tržišta neprodane kutije. Nasuprot tomu, nepostojanje sporne mjere spriječilo bi ili odgodilo nastupanje učinka budućeg povećanja stope trošarina, koje općenito uzrokuje povećanje maloprodajne cijene kutije cigareta.

67 Ta je mjera posljedično prikladna za ostvarenje legitimnih ciljeva borbe protiv porezne prijevare i utaje i zaštite javnog zdravlja. Što se tiče potonjeg cilja, valja dodati da je Sud već presudio da je u pogledu duhanskih proizvoda porezno zakonodavstvo važan i djelotvoran instrument borbe protiv njihove potrošnje i, prema tome, zaštite javnog zdravlja (presude od 5. listopada 2006., Valeško, C-140/05, EU:C:2006:647, t. 58. i od 4. ožujka 2010., Komisija/Francuska, C-197/08, EU:C:2010:111, t. 52.).

68 Ta mjera također omogućuje izbjegavanje toga da operatori znatne financijske snage imaju konkurentsku prednost prekomjerno opskrbljujući tržište u odnosu na konkurente manjeg financijskog kapaciteta i stoga pridonosi osiguravanju zdravog tržišnog natjecanja.

69 Naprotiv, Portugalska Republika ne navodi dovoljno razumljivo zbog čega bi zabrana stavljanja na tržište i prodaje proizvoda koji su već bili zakonito podvrgnuti trošarini nakon isteka određenog roka omogućila borbu protiv nezakonite trgovine duhanom. Stoga se ne može smatrati da je ta mjera prikladna za borbu protiv takve nezakonite trgovine.

70 Što se tiče, kao treće, nužnosti sporne mjere, valja podsjetiti na to da je, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, na Komisiji da utvrdi postojanje navodne povrede. Naime, ona je ta koja Sudu mora dostaviti elemente potrebne za njegovo ispitivanje postojanja te povrede i pritom se ne može pozvati ni na kakvu presumpciju (presuda od 24. studenoga 2016., Komisija/Španjolska, C-461/14, EU:C:2016:895, t. 50. i navedena sudska praksa).

71 U tom smislu što se tiče, kao prvo, Komisijina argumenta prema kojem su količinska ograničenja puštanja u potrošnju cigareta, predviđena u članku 106. CIEC-a, već sama za sebe dovoljna mjera za ostvarenje postavljenih ciljeva, valja navesti da u skladu s tom odredbom puštanja u potrošnju cigareta ne mogu tijekom razdoblja od 1. rujna do 31. prosinca svake kalendarske godine prekoračiti količinska ograničenja koja proizlaze iz primjene faktora uvećanja od 10 % na prosječnu mjesečnu količinu cigareta puštenih u potrošnju tijekom prethodne godine.

72 Međutim, valja navesti da bi tu odredbu mogao zaobići gospodarski subjekt koji bi odabrao pustiti u potrošnju prekomjerne količine cigareta tijekom razdoblja prije 1. rujna. U tom smislu, kao što to proizlazi iz podataka koje je pružila Portugalska Republika, puštanja u potrošnju cigareta povećala su se u kolovozu 2014. za 241 % u odnosu na mjesečni prosjek. Prema tome, nije vidljivo da su količinska ograničenja predviđena člankom 106. CIEC-a sama za sebe dovoljna za djelotvornu borbu protiv puštanja u potrošnju prekomjernih količina cigareta u iščekivanju povećanja stope trošarine.

73 Kao drugo, što se tiče Komisijina argumenta o roku od tri mjeseca predviđenom spornom mjerom, valja utvrditi da Komisija ne osporava nužnost određivanja roka za ostvarenje postavljenog cilja, nego prigovara Portugalskoj Republici da je odredila prekratak rok. U tom pogledu upućuje na Direktivu 2001/37, kojom su predviđeni novi zahtjevi u pogledu označivanja duhanskih proizvoda i utvrđeno prijelazno razdoblje od jedne godine za cigarete kako bi se ti zahtjevi ispunili.

74 U tom smislu valja navesti da bi rok za prodaju koji bi se produljio do kraja godine koja slijedi onu puštanja u potrošnju doveo do toga da bi se nova stopa trošarine primijenila na cigarete puštene u potrošnju, u najduljem slučaju, tek godinu dana nakon stupanja na snagu povećanja trošarine. Kao što je to nezavisna odvjetnica u biti navela u točki 41. svojeg mišljenja, tako dug rok za prodaju znatno bi smanjio djelotvornost članka 27. Uredbe br. 1295/2007.

75 Nadalje, u odgovoru na argument Portugalske Republike koji se temelji na tome da je rok od tri mjeseca dovoljan jer je prosječno trajanje rotacije zaliha cigareta dva mjeseca Komisija samo tvrdi da je riječ o prosječnom roku i da taj rok ne uzima u obzir sezonsku promjenu ni činjenicu da je rotacija dulja za cigarete manje poznatih marki a da se ne poziva na neki potkrijepljeni argument koji bi omogućio utvrđivanje onoga što bi prema njezinu mišljenju bio razuman rok.

76 Nadalje, valja navesti da se rok od tri mjeseca tijekom kojeg se cigarete mogu stavljati na tržište i prodavati u svakom slučaju odnosi samo na one koje su puštene u potrošnju na kraju prosinca prethodne kalendarske godine. Naime, u slučaju u kojem se cigarete puste u potrošnju u siječnju ili veljači iste godine kao što je ona koja odgovara nalijepljenoj poreznoj markici, one se mogu prodavati do ožujka iduće godine, što ostavlja razdoblje od 14 do 15 mjeseci za njihovu prodaju. Stoga, što je puštanje u potrošnju cigareta ranije u godini, to je rok za njihovu prodaju dulji.

77 Nadalje, okolnost da članak 27. Uredbe br. 1295/2007 predviđa dulje rokove za prodaju za sitno rezani duhan namijenjen motanju cigareta i drugi duhan za pušenje te za cigare i cigarilose ne dovodi u pitanje taj zaključak jer se ti proizvodi razlikuju od običnih cigareta po tome što svaki ima vlastito trajanje rotacije.

78 Kao treće, što se tiče Komisijina argumenta koji se temelji na nepostojanju znatnog povećanja trošarina na duhanske proizvode u Portugalu tijekom posljednjih godina, valja primijetiti da se sporna mjera primjenjuje u svim slučajevima, uključujući one u kojima se stopa trošarine smanji ili ostane nepromijenjena. Međutim, u takvim okolnostima poticaj gospodarskim subjektima da opskrbe tržište prekomjernim količinama cigareta tijekom određene godine minimalan je ili čak nepostojeći jer se trošarine koje će morati platiti iduće godine neće povećati. Posljedično, nije vidljivo da je u takvim okolnostima sporna mjera nužna za ostvarenje postavljenih ciljeva.

79 Suprotno od onoga što tvrdi Portugalska Republika, postavljeni ciljevi mogli bi se ostvariti na manje ograničavajući, ali jednako prikladan način kad bi se sporna mjera primjenjivala samo u slučaju povećanja stope trošarina na cigarete. Naime, u nedostatku povećanja ne postoji poticaj gospodarskim subjektima da puste u potrošnju prekomjerne količine cigareta, kako bi izbjegli plaćanje većih trošarina.

80 Iz toga slijedi da je, u dijelu u kojem se sporna mjera također primjenjuje kad stopa trošarine nije povećana, prvi prigovor osnovan, kao što je to nezavisna odvjetnica navela u točki 46. svojeg mišljenja. U preostalom dijelu prigovora iz prethodnih razmatranja proizlazi da se Komisijini argumenti o nužnosti te mjere ne mogu prihvatiti.

81 Kao četvrto, valja se uvjeriti da sporna mjera ne utječe neproporcionalno na interese gospodarskih subjekata.

82 Što se tiče, kao prvo, Komisijina argumenta o postojanju neoborive presumpcije da se za sve kutije cigareta koje nisu prodane nakon isteka roka iz članka 27. Uredbe br. 1295/2007 treba smatrati da su puštene u potrošnju u prekomjernim količinama, Komisija se u tom pogledu poziva na presudu od 18. prosinca 1997., Molenheide i dr. (C-286/94, C-340/95, C-401/95 i C-47/96, EU:C:1997:623), u kojoj je Sud u pogledu jedne zaštitne mjere zadržavanja povrativog kredita poreza na dodanu vrijednost presudio da neoboriva presumpcija prekoračuje ono što je nužno za osiguranje učinkovitog ubiranja i ugrožava načelo proporcionalnosti jer poreznom obvezniku ne dopušta pružanje dokaza o protivnom pod sudskim nadzorom suca za ovrhe.

83 Međutim, valja navesti da je sporna mjera različita od one o kojoj je bilo riječi u predmetu koji je doveo do presude od 18. prosinca 1997., Molenheide i dr. (C-286/94, C-340/95, C-401/95 i C-47/96, EU:C:1997:623) jer u ovom slučaju, ako kutije cigareta ostanu neprodane po isteku roka iz članka 27. Uredbe br. 1295/2007, dotični gospodarski subjekti mogu ili zahtijevati povrat prethodno plaćenih trošarina, pod uvjetom da se kutije unište pod carinskim nadzorom, ili ponovno pustiti u potrošnju dotične proizvode, uz lijepljenje nove porezne markice pod carinskim nadzorom. Posljedično, ta presuda nije relevantna.

84 Nadalje, kao što je to nezavisna odvjetnica navela u točki 49. svojeg mišljenja, priznati gospodarskim subjektima mogućnost pružanja dokaza da kutije cigareta nisu puštene u potrošnju u prekomjernim, nego u normalnim ili umjerenim količinama, kako to traži Komisija, zahtijevalo bi ispitivanje od slučaja do slučaja i predstavljalo znatan administrativni teret. Takav sustav otežao bi primjenu portugalskog zakonodavstva i doveo do nesigurnosti u pogledu, primjerice, određivanja prikladnih referentnih količina. Međutim, u skladu sa sudskom praksom Suda, državama članicama ne može se uskratiti mogućnost da ostvaruju legitimne ciljeve poput borbe protiv porezne prijevare i utaje te zaštite zdravlja i zdravog i poštenog tržišnog natjecanja uvođenjem pravila koja se lako mogu primjenjivati i nadzirati (vidjeti u tom smislu presude od 10. veljače 2009., Komisija/Italija, C-110/05, EU:C:2009:66, t. 67. i od 24. ožujka 2011., Komisija/Španjolska, C-400/08, EU:C:2011:172, t. 124.).

85 Posljedično, argument o postojanju neoborive presumpcije ne može se prihvatiti.

86 Što se tiče, kao drugo, Komisijina argumenta o troškovima koje gospodarski subjekti moraju snositi zbog sporne mjere, iz spisa proizlazi da od prosinca 2012. gospodarski subjekti koji nisu do isteka roka određenog člankom 27. točkom (a) Uredbe br. 1295/2007 uspjeli prodati sve kutije cigareta

puštene u potrošnju imaju izbor između njihova uništavanja, uz povrat plaćene trošarine, koja predstavlja 78,08 % cijene cigareta, i ponovnog puštanja u potrošnju tih kutija, uz lijepljenje novih poreznih markica.

87 Međutim, iako je u tom smislu nesporno da te dvije vrste radnji gospodarskim subjektima stvaraju troškove, Komisija nije dokazala da su oni neproporcionalni u odnosu na postavljene legitimne ciljeve sporne mjere.

88 Naime, gospodarski subjekti moraju snositi te troškove samo ako provedu puštanja u potrošnju u prekomjernoj količini. Međutim, nije sporno da tržište cigareta obilježava neelastična potražnja i činjenica da gospodarski subjekti poznaju ponašanje tog tržišta. Nadalje, stopa primjenjive trošarine za određenu godinu poznata je unaprijed, tj. 15. listopada prethodne godine. Iz toga slijedi da gospodarski subjekti mogu provesti razborito planiranje potražnje cigareta na način da izbjegnu stvaranje prekomjernih zaliha koje bi ih mogle obvezati na povlačenje s tržišta neprodanih kutija cigareta i, prema tome, na snošenje troškova u vezi s njihovim uništavanjem ili prepakiranjem. Posljedično, Komisijin argument o troškovima koje stvara sporna mjera treba odbiti.

89 Što se tiče, kao treće, Komisijina argumenta koji se temelji na tome da su sankcije predviđene člankom 109. RGIT-a neproporcionalne jer mogu dosegnuti i 165 000 eura, valja utvrditi da su, u skladu s odredbama članka 109. RGIT-a, koje navodi Komisija, te povrede kažnjive kaznom od 250 eura do 165 000 eura ili od 500 eura do 165 000 eura. Međutim, Komisija nije ni dokazala ni čak tvrdila da je taj apstraktni okvir za sankcije bio neproporcionalno primijenjen.

90 Iz toga slijedi da nepovoljni učinci uzrokovani gospodarskim subjektima nisu nerazmjerni u odnosu na postavljene legitimne ciljeve sporne mjere, kao što je to nezavisna odvjetnica navela u točki 52. svojeg mišljenja.

91 S obzirom na sve prethodno navedeno, prvi prigovor osnovan je samo u dijelu u kojem se sporna mjera također primjenjuje kad stopa trošarine koja stupa na snagu u godini koja slijedi onu koja se nalazi na nalijepljenoj markici nije povećana. U preostalom dijelu prvi prigovor treba odbiti.

Drugi prigovor, koji se temelji na povredi članka 39. stavka 3. Direktive 2008/118 i načela proporcionalnosti

Argumentacija stranaka

92 Komisija tvrdi da sporna mjera također ne poštuje članak 39. stavak 3. Direktive 2008/118 jer stvara prepreke slobodnom kretanju proizvoda podvrgnutih trošarini. Naime, strah uvoznika da u slučaju povećanja stope trošarine neće uspjeti prodati cigarete u roku predviđenom člankom 27. točkom (a) Uredbe br. 1295/2007 mogao bi ih odvratiti od provedbe uobičajenih nabava, osobito podrijetlom iz drugih država članica, i tako utjecati na trgovinu u mjeri koja prekoračuje ono što je nužno za borbu, među ostalim, protiv prekomjernih puštanja u potrošnju prije povećanja trošarine.

93 Portugalska Republika smatra da sporna mjera ne uzrokuje nikakvu diskriminaciju između nacionalnih proizvoda i onih podrijetlom iz drugih država članica. Ona objašnjava, a u tome je podupiru Republika Estonija i Republika Poljska, da je ta mjera u potpunosti opravdana ciljevima zaštite javnog zdravlja, zaštite tržišnog natjecanja i sprečavanja porezne prijevare i utaje te da ne prekoračuje ono što je nužno za osiguranje ostvarenja tih ciljeva.

Ocjena Suda

94 Valja podsjetiti na to da, u skladu s člankom 39. stavkom 3. Direktive 2008/118, ne dovodeći u pitanje bilo kakve odredbe koje mogu utvrditi države članice kako bi osigurale pravilno provođenje tog članka i spriječile utaju, izbjegavanje ili zlouporabu, države članice osiguravaju da porezne oznake ili nacionalne identifikacijske markice ne predstavljaju ograničenje slobodnom kretanju trošarinske robe.

95 Međutim, nije sporno da članak 27. točka (a) Uredbe br. 1295/2007 samo predviđa da se kutije cigareta mogu stavljati na tržište i prodavati do kraja trećeg mjeseca u godini koja slijedi onu koja se nalazi na nalijepljenoj poreznoj markici. Takvo vremensko ograničenje stavljanja na tržište i prodaje kutija cigareta, koje Komisija kritizira, stoga nije posljedica upotrebe porezne markice i s njom je povezano samo u mjeri u kojoj se upućuje na godinu koja se na njoj nalazi, kao što je to navela nezavisna odvjetnica u točki 56. svojeg mišljenja. Nadalje, datum puštanja cigareta u potrošnju mogao bi se navesti na drugom mediju koji nije porezna markica.

96 Budući da se ova tužba zbog povrede obveze odnosi samo na članak 27. točku (a) Uredbe br. 1295/2007, ocjena njezine sukladnosti s pravom Unije stoga se ne može provesti u odnosu na članak 39. Direktive 2008/118.

97 Iz toga slijedi da se drugi prigovor ne može prihvatiti.

98 Iz svega prethodno navedenog proizlazi da ovu tužbu treba prihvatiti samo u dijelu u kojem se sporna mjera također primjenjuje kad stopa trošarine koja stupa na snagu u godini koja slijedi onu koja se nalazi na nalijepljenoj markici nije povećana i odbiti je u preostalom dijelu.

99 U tim okolnostima, propisujući da se cigarete puštene u potrošnju tijekom određene godine više ne mogu staviti na tržište i prodati javnosti nakon isteka roka predviđenog člankom 27. točkom (a) Uredbe br. 1295/2007 ako nema povećanja stope trošarine na te proizvode koje stupa na snagu iduće godine, Portugalska Republika povrijedila je obveze koje ima na temelju članka 9. prvog stavka Direktive 2008/118 i načela proporcionalnosti.

Troškovi

100 U skladu s člankom 138. stavkom 3. Poslovnika Suda, ako stranke djelomično uspiju u svojim zahtjevima, svaka stranka snosi vlastite troškove, osim ako Sud u danim okolnostima smatra opravdanim da, osim vlastitih troškova, jedna stranka snosi i dio troškova druge stranke.

101 U ovom slučaju i Komisija i Portugalska Republika zahtijevaju nalaganje drugoj stranci snošenja troškova. Budući da Portugalska Republika samo djelomično nije uspjela u postupku zbog povrede obveze, s obzirom na okolnosti slučaja, Komisiji valja naložiti snošenje polovine troškova te države.

102 U skladu s člankom 140. stavkom 1. tog Poslovnika, države članice i institucije koje su intervenirale u postupak snose vlastite troškove.

Slijedom navedenog, Sud (peto vijeće) proglašava i presuđuje:

1. **Propisujući da se cigarete puštene u potrošnju tijekom određene godine više ne mogu staviti na tržište i prodati javnosti nakon isteka roka predviđenog člankom 27. točkom (a) Portarije n.° 1295/2007 do Ministério das Finanças e da Administração Pública (Uredba br. 1295/2007 Ministarstva financija i javne uprave) od 1. listopada 2007., u verziji primjenjivoj u ovom postupku, ako nema povećanja stope trošarine na te proizvode koje stupa na snagu iduće**

godine, Portugalska Republika povrijedila je obveze koje ima na temelju članka 9. prvog stavka Direktive Vijeća 2008/118/EZ od 16. prosinca 2008. o općim aranžmanima za trošarine i o stavljanju izvan snage Direktive 92/12/EEZ i načela proporcionalnosti.

2. **U preostalom dijelu tužba se odbija.**

3. **Portugalska Republika snosi polovinu vlastitih troškova.**

4. **Europska komisija snosi vlastite troškove i nalaže joj se snošenje polovine troškova Portugalske Republike.**

5. **Kraljevina Belgija, Republika Estonija i Republika Poljska snose svaka vlastite troškove.**

Potpisi